

Przedmowa

Tom II Systemu Prawa Medycznego omawia zagadnienie szczególnych świadczeń zdrowotnych. Wszechstronnej analizie poddano więc te czynności medyczne, których cel lub charakter wyróżnia je na tle typowych świadczeń zdrowotnych tak istotnie, że prawodawca zdecydował się na ich odrębne uregulowanie. Oryginalność i złożoność problematyki znamionuje oczywiście nie tylko formalna odrębność regulacji tych czynności, ale leżące u jej podstaw rozstrzygnięcia kolizji dóbr, zasad i wartości o najwyższej randze powiązane z fragmentarycznością regulacji lub postulatami jej zmiany.

Uwzględniono więc takie szczególne świadczenia medyczne, jak: przerwanie ciąży, wspomaganie prokreacji, świadczenia związane z ciążą i porodem, sterylizacja, eutanazja, ochrona zdrowia psychicznego, opieka długoterminowa, leczenie uzdrowiskowe, eksperyment medyczny, terapia eksperymentalna, przeszczepy, zmiana płci i świadczenia związane z celami wymiaru sprawiedliwości.

Z pewnością wskazane zagadnienia nie wyczerpują listy wszystkich możliwych problemów związanych z potrzebą uzyskania przez pacjenta świadczenia medycznego, ale jak już podkreślono celem opracowania jest omówienie tych świadczeń, których wspólnym mianownikiem jest choćby fragmentaryczna regulacja. Ze względu na wyjątkowo szybki postęp technologii medycznych oraz otwarcie społeczne na nowe wyzwania związane z jakością życia, takie nowe obszary nieuregulowane lub tylko częściowo uporządkowane prawnie, z pewnością pozostaną. Za przykład może posłużyć, z zagadnień bardziej realnych i teraźniejszych, kwestia interseksualizmu (częściowo uregulowana w niektórych państwach, np. w Niemczech), a z oddalonych w czasie, ale jednak przewidywanych, klonowanie istot ludzkich (dotychczas uregulowane częściowo w prawie międzynarodowym i unijnym, omówione więc częściowo w rozdziale o genetyce). W tym dynamicznym procesie ewolucyjnym biomedycyny prawo medyczne pozostanie zawsze o krok za najnowszymi tendencjami, ale zarówno ustawodawca w kolejnych aktach prawodawczych, jak i Autorzy w kolejnych wydaniach Systemu Prawa Medycznego będą się starali te tendencje uwzględnić.

Zespół autorski miał na celu możliwie pogłębione, ale też syntetyczne opracowanie szczególnych świadczeń zdrowotnych. Posłużono się w związku z tym powszechnie aprobowanymi metodami analizy formalno-dogmatycznej, historycznej i prawnoporównawczej. Uwzględniano także szersze cele opracowania, tj. stworzenie uniwersalnego narzędzia pomocnego nie tylko prawnikom, lecz także osobom wykonującym zawody medyczne, pełniącym funkcje kierownicze i organizacyjne w szeroko pojętym sektorze działalności medycznej oraz pacjentom.

Redaktorzy niniejszego tomu wraz z zespołem autorskim przyjęli, zgodnie z koncepcją przyświecającą całemu sześciotomowemu dziełu, że poglądy prezentowane przez poszczególnych Autorów są zróżnicowane i każdy z Autorów prezentuje własne merytoryczne, filozoficzne i etyczne stanowisko. W takiej interdyscyplinarnej dziedzinie jak prawo medyczne jest to stan naturalny, prawidłowy i uzasadniony. Ponadto, w obszarze prawdziwie wrażliwych i trudnych problemów na styku prawa i medycyny, którym poświęcony jest niniejszy tom, próba odgórnego ujednoczenia poglądów z założenia skazana byłaby na niepowodzenie. Takie działanie przeczyłoby bowiem pluralizmowi poglądów charakterystycznemu dla europejskiego porządku

Przedmowa

prawnego oraz europejskiej tradycji prawnej. Zgodnie zatem z ideą szacunku dla różnorodności, poglądy poszczególnych Autorów należy odczytywać jako ich własne stanowiska, choć mocno osadzone w przepisach prawa, literaturze przedmiotu i orzecznictwie. Wszystkie zagadnienia omówione w publikacji zasadniczo zostały przedstawione w obiektywnym ujęciu z pewnym rysem indywidualnym, wpisującym się w zasadę wolności badań naukowych.

Redaktorzy tomu wraz z zespołem Autorów wyrażają nadzieję, że niniejsze opracowanie, odzwierciedlające interdyscyplinarność prawa medycznego w jego wyjątkowej soczewce, jaką są szczególne świadczenia medyczne, odpowie na oczekiwania Czytelnika, zapraszając go do poznania i pogłębienia zagadnień aktualnych i żywych, niełatwych, ale inspirujących, ambitnych i mocno dotykających praktyki.

*Leszek Bosek
Agata Wnukiewicz-Kozłowska*